

Hektárokról beszélnek

Úgy hozzátartozom az Üllői úthoz, mint Kosztolányi fái. A hatvanhat éves Albert Flórián a napokban megjelent életrajzi könyvében írja ezt önmagáról. Érdekes, hogy az egykoron aranylabdás futballista, bár hivatalosan még mindig a Ferencváros alkalmazottja, a klub jelenét, zűrzavaros mindennapjait éppen csak érinti vallomásaiban. A magyar futballról pedig azt mondja: el kell már végre jutni a gondolattól a cselekvésig, ám nálunk ez a legnehezebb.

- Az Üllői úton mindig történik valami. Lehet a csapat a másodosztályban, vagy csúszhat még lejjebb is, a szurkolók azért kitartanak. Mi a titka a Fradi-varázsnak?

- Egyértelműen a múlt. A száznyolc év, a nagy elődök, akik közé, álszerénység nélkül mondhatom, magam is tartozom. Úgyhogy inkább a lelkekben van már csak Fradi. Amikor megtudták az ellenfelek, hogy csupán a másodosztályban indulhat a csapat, megindult a harc, melyik csoportban szerepeljünk.

- El akarták kerülni az ellenfelek a Ferencvárost?

- Éppen ellenkezőleg, a várható bevétel miatt mindenki szeretett volna velünk egy csoportba kerülni. Ami teljesen érthető, hiszen van olyan kisváros, ahol a Fradi-meccs közönsége elérte az egész évi össznézőszámot. Ez azért még mindig jelzi a szeretetet.

- Mit lehet még ezen a Ferencvárosra szeretni?

- Soroljam? Springer Ferencet, Schlosser Imrét, Sárosi doktort, Kispéter Mihályt, Lakat Károlyt, Varga Zolit és Nyilasit. Meg Lipcsei Petit is. A nagy meccseket, a diadalokat, amikor a kisemberek, mert ez mindig is a kisemberek csapata volt, úgy érezték: a fiúk helyettük is megmutatták. Helyettük védtek, indítottak, trükköztek, rúgtak-fejeltek gölt.

- Ezek a diadalok rég elmúltak, ma a Karcagot és a Tuzsért fogadják az Üllői úton, és nem a Realt vagy az Ajaxot.

- Amellett, hogy a Tuzsér ellen sem rossz érzés nyerni, a nagy csaták emléke megmaradt, szinte beépült a stadion falaiba, lelátóiba. Meg persze az emberek lelkébe. És nem csak a győzelmek, a nehézségek is összehozták a szurkolókat, az ÉDOSZ-, majd a Kinizsi-időszak is megtette a magáét. Még a klub színét is elvették, de azért a Fradi csak Fradi maradt. Változatlanul családok jártak a régi pályára, nagyapák hozták nyakukban unokájukat Fradi-meccsre, s akkor beszélhetünk ismét magyar futballról, ha ez újra így lesz. Tudomásul kell venni, hogy nézők nélkül nincs futball, rúghatja valaki a világ legszebb gölját, ha nem látja senki. A Ferencvárosra pedig még így is bejön a nép.

- Vecsés-Fradi rangadó a Népstadionban. Ilyen is volt. Gondolta volna valaha, hogy egyszer ez a bajnoki meccs is összejön?

- Menten elájulok, ha a mi időnkben valaki nekem ezt mondja. Ez nem lenézése az ellenfélnek, csak hát nem csupán Fradi-legenda létezik, a Népstadionnak is nimbusza van. Természetesen semmi bajom a Vecséssel, sőt nagyon helyes, hogy időnként kiscsapatok is eljuthatnak a stadionba, ám ez a bajnoki párosítás nekem nehezen emészthető. Ráadásul a stadionban a talaj miatt előtte nem lehetett a magyar-norvég válogatott meccset megrendezni, vagyis a pálya lelátóstól, gyepestől másodosztályú lett, csak a Vecsés-Fradinak volt jó. Ez ma a magyar futball.

- Mi romlott el?

- Minden. Az életünk. Megpróbálkoztunk és próbálkozunk ma is egy olyan profizmussal, ami Nyugaton van. Pénz nélkül. Nem működik. Amikor rájöttünk, hogy nem megy, nem tudtunk változtatni, és azóta is csak keressük a megoldást. Pontosan emlékszem nagy romlásunk kezdetére, 1974. július 1-jére.

- Mi történt akkor?

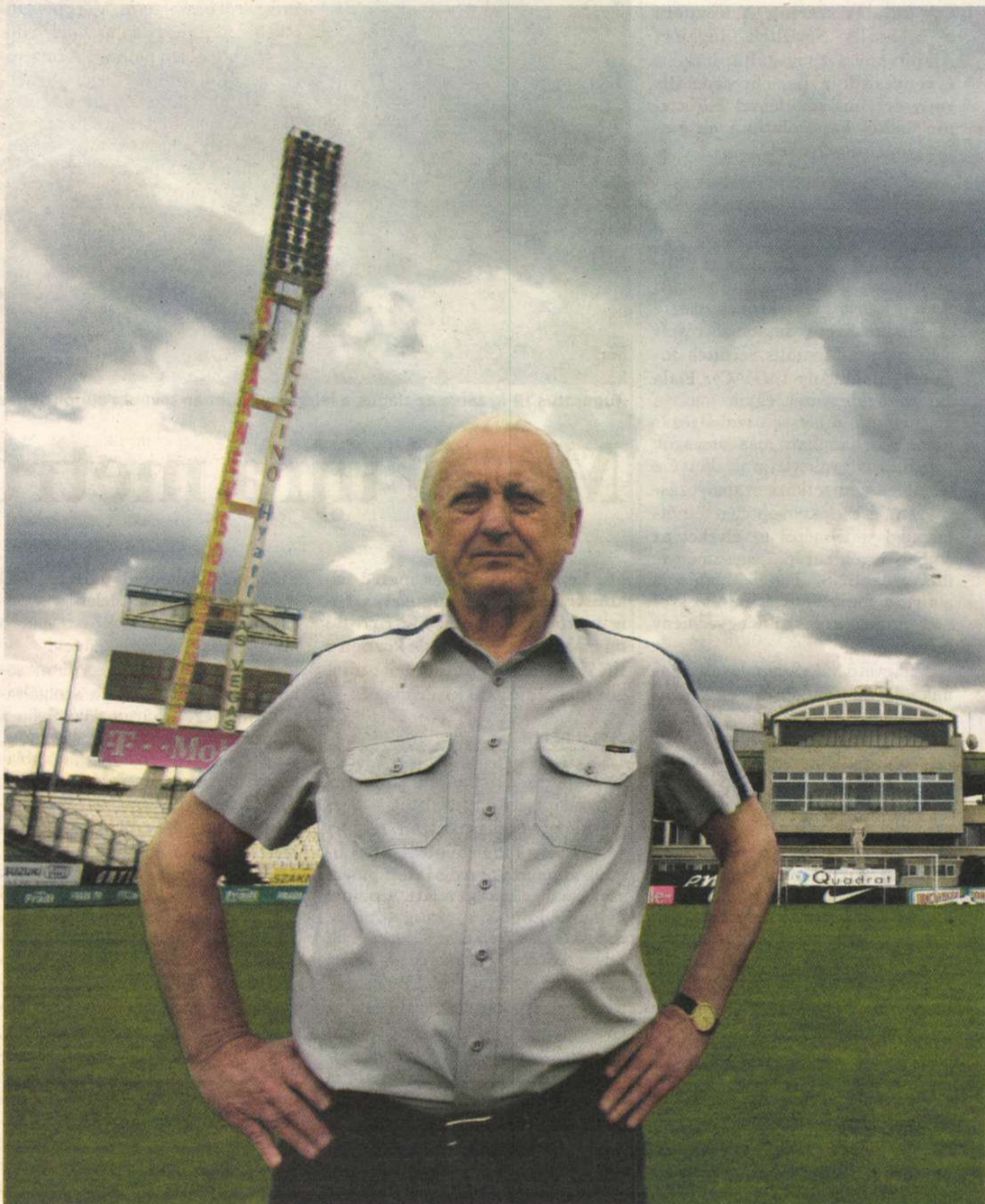
- Technikai vezető voltam a klubnál, új poszt volt, friss találmány, s akkor íratam alá az első szerződéseket a játékosokkal. Azzal jött divatba, hogy a játékos előbb tartja a markát, mint ahogy bizonyított volna. Teljesítmény nélkül veszi fel a pénzt. Pedig ahhoz, hogy fizetni tudjanak a klubok, előbb mutatni kell valamit. Lassan persze ördögi körbe jutottunk: ahhoz, hogy csapatunk legyen, pénz kell, a pénzhez meg csapat. Most aztán se csapat, se pénz.

- De utána még voltunk világbajnokságokon, az olimpiára is kijutott a magyar csapat, és néhány klubnak, a Videotonnak és a Fradinak is voltak eredményei.

- Igen, még tartott a bizalmi töke, még hittek a szurkolók a magyar futball megújulásában. A Fradi idehozta az Anderlechtet, az Ajaxot és a Realt tizenegy, tizenkét éve, és volt még a játéknak hitele. Azóta se pénz, se hitelesség.

- Sokan még mindig arról a félmilliárd forintról beszélnek, amelyet akkor a Bajnokok Ligája-menetelésért kapott a klub. Mi lett azzal a pénzzel?

- Ezt inkább az akkori főkönyvelőtől vagy klubvezetőktől kellene megkérdezni. Én úgy tudom, elment a pénz a klub többi szakosztályára. Hogy életben maradjon a teke, a kerékpár, a birkózás, a torna. Ami jó, csak hát a futballt tönkretette. A mi korunkban még úgy volt, hogy bejött az állami pénz, a többi sportág képviselői pedig ránk, futballistákra mutogattak, hogy miattunk jut nekik kevesebb. Eszükbe sem jutott, hogy tisztességes jegyárakkal akkor még a futball nagyjából el tudta volna tartani önmagát. Ma már ez sokkal bonyolultabb, nehezebb kérdés.

ALBERT FLÓRIÁN: a Fradi idehozta az Anderlechtet, az Ajaxot és a Realt

- Úgy néz ki, mintha Hegyeshalom és Záhony között nem születnének játékosok, s alkatilag alkalmatlanok vagyunk véde- és autópálya-építésre, valamint futballra.

- A védecépitéshez nem értek, de annyit már csak hivatalból is lá-

A kisemberek úgy érezték: a fiúk helyettük is megmutatták. Helyettük védtek, indítottak, trükköztek, rúgtak-fejeltek gölt.

tok, hogy a gyerekek még mindig szeretik a játékot. Jönnek, jönnek, lelkesek, néha a szülők még náluk is lelkesebbek, aztán, valamikor a középiskolás kor táján, egyszer csak eltűnnek, másfelé fordulnak.

- Mit gondol, mi lehet az oka?

- Sok minden. Erről már sokan, sokfélet elmondtak, okolták a diszkót, a videojátékokat, a többi sportágat, én pedig az alázat hiányát és az anyagiasság térhódítását emelném ki. Értem én, hogy mindenki szeretne már magyar tehetségeket látni, magyar sikereknek tapsolni, de azzal, hogy ingyen, hitelbe adjuk gyerekeknek a címeres mezt, még azt a kevés tehetségünket is elrontjuk, aki lenne, vagy legalábbis annak látszik. Oldalakat írnak gyerekekről, olyanokról, akik, teljesen érthetően még semmit nem mutattak, semmit nem bizonyítottak.

- Albert Flórián is gyerekeként robbant be a futballköztudatba.

- Igen, de amint a nagyok közé bekerültem, én úgy éreztem, mintha a hetedik mennyországban lépkednék. Az idősebbeket, Vilezsált, Dékányt vagy Dalnokit még több mint egy évig nem is tegezhettem. Vagy, emlékszem, Rákosi Gyuszival mint két kis úttörő, úgy cipeltük a szerelést 1958 karácsonyán, amikor Gelsenkirchenben a Schalke ellen játszott a csapat.

- S ha ma is cipelnék a gyerekek a nagyok után a zsákot, akkor úgy tudnának futballozni, mint Albert vagy Rákosi?

- Nem, itt nem a munkáról van szó, hanem egyfajta értékrendről. Tudom én, attól még, hogy a gyerekek ma tegezhetik a nagy öreg Lipcseit vagy Tökölit, még meg lehet adni a tiszteletet. Csakhogy ▶

nem a labdarúgásról

FOTÓ: HEGEDŰS MÁRTA

► a nevelés nem ugrásokból áll, hanem folyamat. Nem lehet kihagyni, átlépni lépcsőfokokat, mert az visszaut. A korosztályos képzéssel oda jutottunk, hogy ha egy gyerek a tízévesek között menő, akkor végig az lesz állandó társai között, vagy legalábbis annak érzi később is magát. Aztán bekerül a felnőttek közé, és először szembesül azzal, hogy itt bizony néha neki kell a szerelést cipelnie. Korábbi harsány önbizalma alábbhagy, s az első kudarc, pofon váratlanul éri, nincs hozzászokva, nincs felkészülve rá. Kedvetlen lesz, elmozdul a könnyebb ellenállás felé, akár még abba is hagyja a futballt, vagy elmegy kispályázni.

– *Mint meg nem értett zseni?*

– Akár úgy is. De lássuk be, zseni csak nagyon ritkán születik szerte a világon, s zavarban lennének, ha nem is a magyar, hanem mondjuk a német futballból most zsenit kellene

megneveznem. A Bundesligában nem zsenik, kiváló játékosok vannak, mi viszont képtelenek vagyunk ilyeneket előállítani.

– *Ha most azt mondanák, Albert úr, maga azt tehet a magyar futballban, amit akar, illetve azt teszünk, amit maga mond, mit csinálna?*

– Időt kérnék.

– *Mihez?*

– Hogy mindent átbeszéljek nálam okosabb emberekkel, majd mindent átgondoljak. Már annyi-annyi megváltó ötlet, tanulmány, felhívás született, hogy ennyivel egy kontinens futballját el lehetne látni, csak a magyart nem lehet feltámasztani. Egyébként pedig túl összetett kérdés ez ahhoz, hogy egy rövid cikk keretében elhozzam a megváltást. Hiszen sorolhatnám életünk gondjait, családi és iskolai nevelésünk hiányosságait reggelig, és még csak akkor kezdenénk a

futballról beszélgetni. Mert például elképesztett, hogy a huszonegyedik században olyan oktatási miniszterünk is volt, aki heti egyre akarta korlátozni a kötelező testnevelés-órák számát, ehhez képest a magyar futball vagy a Fradi gondja semmi. Egyébként pedig meg kellene végre találnunk életünkben a futball helyét. Üzlet? Szórakoztatás? Örömforrás? Nemzeti ügy? Sport? Vagy valamennyi együtt? Válaszokat kell adnunk, őszinte válaszokat. Amíg azok nem születnek meg, a futball nálunk nem hasznos, példát és példaképeket adó sport lesz, hanem valami gyanús, nem igazán kívánatos tevékenység. A futballisták pedig ronda, ingyenélő alakok. Hát melyik az a gyerek, aki rájuk akar hasonlítani?

– *Hát, nem látja túl derűsen a helyzetet.*

– Nem az én szememmel van baj. Meg kell néznünk az eredményeinket Liechtensteintől Máltáig, vagy klubcsapataink európai besorolását, rögtön el is megy a kedvünk még az élettől is.

– *És mit mond akkor a Fradi jövőjéről? Az őszi nevezését elfogadták, de mégis minden bizonytalan.*

– Úgy érzem magam, mint gyerekkoromban. Hercegszántón megalakult a tévész, emberek jelentek meg, karókat vertek le, ide mértek, oda húztak egy zsinórt, és állandóan holdakról beszéltek. Most, a Fradnál, csak annyi a különbség, hogy hektárban számolgatnak. Nem arról beszélnek, hogy milyen centercsatár érkezik, kivel erősítünk az NB I-re, kit hozunk fel az ifiből, inkább az hoz mindenkit lázba, hogyan lehet minél jobban eladni a pályát. Nálunk, a mi időnkben a futball még nem hektárokról szólt.

– *Mintha ez is hozzátartozna a magyar futball kötelező köreihez, hogy visszamegyünk Puskásékig, és jól kistrjúk magunkat. Mi még mindig a berni ezüstérmén búsongunk, két szomszédunk, előbb Ausztria, aztán Ukrajna meg Európa-bajnokságot rendez.*

– Annyi igaz, hogy nekünk még a sikereink is gyászosak, ami pedig a múltba nézést illeti, mindenki csak ahhoz tud viszonyítani, amit ismer, amit maga is átélt. Egyébként is, a múltat nem lehet eltörölni, átlépni, csak megismerni, s ha tudjuk, meg kell haladni. Ez az, ami nekünk sehogyan sem megy. Persze nem kell itt sokat beszélni, elég egymás mellé tenni az eredményeket.

– *Most megjelent könyvében, úgy tűnik, önnek sem sikerült meghaladnia a múltat.*

– Tényleg nem. Illetve, legfeljebb annyiban, hogy példám nyomán esetleg akad gyerek, aki a futballt, a Fradit választja. Mivel most lesz negyven éve, hogy az európai sportújságíróktól megkaptam az aranylabdát, felkértek, készítsék könyvet a pályafutásomról. Nos, hogy ez mennyire sikerült, azt majd eldöntik az olvasók, a szurkolók. Elmondom benne, miként sikerült Hercegszántó

tóról indulva Európa csúcsait ostromolnom.

– *Recept ahhoz, hogy miként legyünk nagy futballisták?*

– Semmi recept, életrajz. Kétségekkel, reményekkel, félelmekkel, bukásokkal, sikerekkel. Ebből nem lehet megtanulni futballozni, még cselezni vagy gólt lőni sem, legfeljebb kicsivel jobban megismerhető másfél évtized Fradi-öltözője, egy válogatott játékos sok-sok botladozása, hétköznapjai és persze nagy ünnepei. Mert nekem, szerencsére, ünnepnapból is jutott néhány.

– *És nekünk, szurkolóknak, lesznek-e még ünnepnapjaink?*

– Attól függ, kinek szurkolunk, a Realnak vagy a Debrecennek.

– *A magyar futballnak.*

– Rajtunk múlik.

– *De hiába kiabálom ki a tüdőmet, hogy Hajrá, magyarok!, vagy írok világszép cikkeket, attól még egy centit sem megy előrébb a magyar futball.*

– Ez nem olyan biztos. Mert úgy vagyunk vele, hogy mindenki a másiktól várja, hogy tegyen valamit. Más kérdés persze, hogy mindenkinek más és más lehetősége van a segítségre, mint ahogyan más és más a felelőssége ebben a nagy kilátástalanságban. A pályamunkás nem tette rendbe a pályát – megessett a Népstadionnal –, az elnök, aki csak ígér, de nem fizet, a játékos, aki link, nem edz, csak a markát tartja, a miniszter, akinek heti egy testnevelésóra is elég, a szurkoló, aki biztatás helyett randalírozik, a játékevezető, aki elfogult, és még sorolhatnám.

– *Az újságíró?*

– A sajtónak is megvan a felelőssége, mert aki azt mondja, hogy nincs, ezzel azt is kijelenti: amit ír, az nem hat, az senkit nem érdekel. Így élünk mi együtt, kölcsönösen feltételezzük és megérdemljük egymást. Ha azt akarjuk, hogy elfogadható futballunk legyen, ahhoz szinte mindent meg kell újítanunk, s mindenkinek meg kell újulnia. Igaz, a hatvanhat évvel ehhez már sokat nem tehetek hozzá, de amit tudok, megteszek. Jó lenne, ha még sokan gondolnák ugyanezt, illetve, a gondolatotlól végre el kellene már egyszer jutnunk a cselekvésig. Am úgy látszik, a magyar futballban ez a legnehezebb.

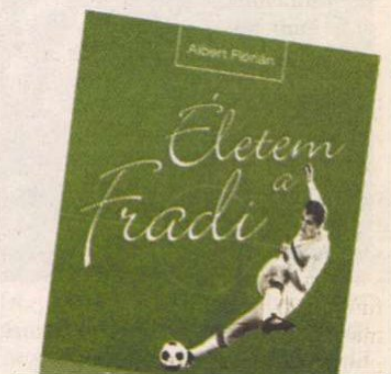
KISS LÁSZLÓ

PÁLYAKÉP

Az 1941. szeptember 15-én Hercegszántón született Albert Flórián a magyar labdarúgás egyetlen aranylabdája (1967). Pályafutása során mindössze egy klubcsapatban, a Ferencvárosban szerepelt, amellyel 1958 és 1974 között négy bajnoki címet (1963, 1964, 1967, 1968) és két Magyar Kupát (1972, 1974) nyert. A Fradival 1965-ben aratta a legnagyobb sikerét a nemzetközi porondon, akkor a Juventus elleni 1-0-s győzelemmel megnyerte a VVK-t. A magyar válogatottban 75 mérkőzésen 32 gólt szerzett, az 1964-es Európa-bajnokságon és az 1960-as olimpián is tagja volt a bronzérmes csapatnak. Két világbajnokságon (1962, 1966) vett részt, az előbbin négy góljával holtversenyben gólkirályi címet szerzett.

Részlet az Életem a Fradiból

Így, túl az élet delén, sok minden eltöpreng az ember, én is néha meghányom-vetem magamban, hogy miért nem lettem igazán komoly edző. Játékosmúltammal, aranylabdával a világ legtöbb kispadján szívesen láttak volna, s ha azt nézem, jószerivel nem vittem semmire. Gondoltam, talán azért történt így, mert alapjában azt tartják rólam, hogy kerülöm a konfliktusokat, igyekszem mindent lekerekíteni, hogy a kiálló sarkak, élek senkit meg ne sebesítsenek. Csakhogy ez a konfliktuskerülés nem igazán van így. Minden edzőmtől tanultam valamit, Lakat Karcsi bácsitól például azt is, hogy az ember egész egyéniségét kiviszi a pályára. Ott nem lehet hazudni – már, ha tétre megy a meccs, és nem csak úgy jópofáskodva focizgatunk –, ott mindenki nyerni akar, és leveti a civilizáció által rákötött, tanult viselkedési formákat, manírokat, gátakat. És én a pályán igenis állandó konfliktusok közepette léteztem, folyamatosan ütöttem-vágtam, néha bizony rá is untam az állandó „üldöztetésre, sanyargatásra”. Én soha nem bántottam senkit – így volt ez, így van ez az életben is –, nem rúgtam agyon, nem ütöttem meg, én csak játszottam, és játszani akartam. Sokkal valószínűbb tehát, hogy egyfajta cizellálásra, végrehajtásra születtem, mert tényleg Rákosi Gyusziék robotoltak – látszólag – helyettem, viszont nekem meg különleges érzékem volt a befejezéshez. De ez így volt jó, így voltunk egy csapat. Mindenki azt tette, azt játszott, amihez értett, amit talán mindenki másnál – vagy legalábbis sok mindenkinél – jobban tudott. És az sem igaz, hogy soha nem vállaltam rizikót – ezt például sok-sok góllal is cáfolja –, az már inkább igaz lehet, hogy gyakran mentem a saját fejem után. S miközben folyamatosan vágytam a magányra, a közösségben éreztem igazán elememben magam, más kérdés persze, hogy mindig is szerettem kitérni, kilógni onnan. Elsősorban a játékommal, de – elismerem – néha külsőséges eszközökkel, mondjuk egy Ford Taunusszal. Szerettem egy lenni a sok közül, de az egy szeretett picit más is lenni, mint az a sok.

Albert Flórián: *Életem a Fradi*
Ringier Kiadó, 2007
5900 forint